

АРХЕОЛОГІЧНІ ПАМ'ЯТКИ ІЗЮМЩИНИ

За двадцять п'ять літ роботи на Дінці, на ділянці його течії поміж Білгородом і стан. Каменською М. В. Сібільов відкрив і обслідував понад 300 стоянок, серед яких є палеолітичні, неолітичні і з доби бронзи, багато селищ, городищ, могильників. Цю частину Дінця дослідник сховадив уздовж і впоперек. Зібрані ним найцінніші археологічні матеріали під час знищення двох музеїв, де вони переховувалися — Ізюмського й Святогорського, пощастило врятувати не менш як на 75% і вивезти їх до Уфи, щоб передати Інституту археології АН УРСР.

Тепер увесь цей матеріал, як і науковий архів М. В. Сібільова, переданий до Інституту для впорядкування, вивчення і підготовки до публікації. Складається особня карта археологічних пам'яток, відкритих і досліджених М. В. Сібільовим понад Дінцем та по його притоках.

До осені 1941 р. М. В. Сібільов щороку відвідував стоянки, доповнюючи зібрані раніше матеріали новими знахідками. На деяких з них, як от: Миньївській, Дронівській і 2-ій Студенській, провадилися розкопи. Стан пам'яток бувало відповідно фіксовано. На превеликий жаль, за роки війни частина записів загинула.

У вересні 1944 р. мене було відряджено на Донець для обслідування стоянок. Мені пощастило побувати лише на 20 стоянках і 5 городищах у межах Ізюмського, Червонолиманського та Слов'янського районів.

За три роки війни стоянки не обслідувано. За цей час вони дуже позаростали травою, деякі й чагарником, наприклад, „Заїмка“ під Ізюмом. Всі вони в тій чи іншій мірі потерпіли від воєнних дій. Більшість стоянок зазнала пошкоджень від влаштованих на них бліндажів, окопів, дзотів, землянок, дротяних загород тощо. Місцями вони розвернені ямами від снарядів, всипані масою осколків. Особливо понівечені стоянки Студенські, Яремівські і одно городище в ур. Царево. Майже знищено одну з найцікавіших стоянок — Миньївський Яр — де свого часу було знайдено вироблену з крейди статуетку Костьонківського типу і гостродонну посудину типу данських кьекенмедінгів. По ній, і саме на тій ділянці, де провадилися розкопи, пройшла дорога від мосту через Донець до м. Слов'янська, і по боках її зяють ями, з яких беруть глину.

Майже з певністю можна сказати, що й інші стоянки, розташовані понад Дінцем та по його притоках недалеко від Дінця, не могли заціліти непорушені, бо Донець був місцем запеклих і довгих боїв.

Дослідження археологічних пам'яток Дінця, відкритих М. В. Сібільовим, має бути продовжене й поглиблене. Немає людини, яка з такою самовідданістю працювала над вивченням Ізюмщини протягом 25 літ, та його праця не може увірватися, спинитися.

С. Одинцова.